



برنامہ ریزی فضای سبز شهری

نویسندگان:

محسن کمانداری

دکتر حسین غضنفرپور

سر شناسه	کمانداری، محسن، ۱۳۶۹.
عنوان و پدیدآور	برنامه‌ریزی فضای سبز شهری/نویسندگان: محسن کمانداری، دکتر حسین غضنفرپور.
مشخصات نشر	نشر نور علم، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۵۳ص. جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۱۸۷-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	بر اساس اطلاعات فیپا (فهرست‌نویسی پیش از انتشار).
یادداشت	کمانداری، محسن، ۱۳۶۹..نویسنده.
یادداشت	غضنفرپور، حسین، ۱۳۴۴، نویسنده.
موضوع	معماری منظرشهری -- طرح و نقشه
موضوع	معماری منظرشهری -- ایران
موضوع	حفاظت محیط زیست -- استانداردها.
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ب۴ ک۸ / ۴۷۲/۷ SB
رده بندی دی.سی	۷۱۲

نشر نور علم: بران - انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۵۹ - ط ۴ - واحد ۸ تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و

۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ noreelm@yahoo.com ۶۶۴۰۵۸۹۴

برنامه‌ریزی فضای سبز شهری

نویسندگان: محسن کمانداری، دکتر حسین غضنفرپور.

ناشر: نور علم

چاپ و صحافی: الغدير

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

فروشگاه در تهران: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران پایگاه اینترنتی: www.noreelm.com

موبایل کار: در صورت عدم دسترسی به کتاب‌های این انتشارات، از طریق تماس با شماره ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ کتاب‌ها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می‌شود.

فهرست مطالب

فصل اول - پیشینه فضای سبز تعاریف آن.....	۱۳
تاریخچه و تجربیات برنامه ریزی فضای سبز در جهان.....	۱۳
تاریخچه‌ی فضای سبز در ایران.....	۱۷
تعاریف فضای سبز شهری.....	۱۹
فصل دوم- ضرورت و اهمیت فضای سبز، عملکردها و اثرات آن در شهرها.....	۲۱
اهمیت فضای سبز در شهر.....	۲۱
فضای سبز شهری عملکردها و اثرات آن:.....	۲۲
عملکردهای فضای سبز در ساخت کالبدی شهر.....	۲۳
عملکردهای حفاظتی فضای سبز شهری.....	۲۴
عملکرد زیست محیطی فضای سبز شهری.....	۲۴
عملکرد اجتماعی - روانی فضای سبز شهری.....	۲۵
ابعاد اجتماعی فضای سبز شهری:.....	۲۶
عملکرد اکولوژیک فضای سبز شهری:.....	۲۷
عملکرد اوقات فراغت و گردشگری تفریحی فضای سبز شهری.....	۲۸
فضای سبز و کیفیت زندگی.....	۲۹
فصل سوم- انواع فضای سبز شهری سوانه و مکانیابی آن.....	۳۱
انواع فضای سبز شهری.....	۳۱
انواع فضای سبز شهری از نظر مالکیت.....	۳۱
فضاهای سبز شهری از نظر کالبدی.....	۳۲
فضاهای سبز پهنه‌ای.....	۳۲
فضاهای سبز خطی.....	۳۲
فضای سبز عمودی.....	۳۳

۳۴		سرانه فضای سبز شهری:
۳۸		معیارهای مکان یابی فضای سبز عمومی شهری
۳۸		۱- مرکزیت
۳۹		۲- سلسله مراتب
۳۹		۳- دسترسی
۴۱		فصل چهارم- پارک های شهری
۴۱		اهمیت و ضرورت فضای سبز عمومی شهرها (پارک های شهری)
۴۲		تاریخچه پارک
۴۳		تاریخچه پارک سازی در ایران
۴۵		دیدگاه ها و نظریه های مرتبط با فضای سبز عمومی شهری
۴۷		پارک شهری
۴۷		طبقه بندی پارک ها
۴۸		انواع پارک از نظر ابعاد و اکران
۴۹		طبقه بندی پارک ها بر اساس اهمیت، مقیاس و حوزهی نفوذ
۴۹		طبقه بندی پارک ها بر اساس عملکرد
۵۱		انواع پارک های شهری
۵۱		پارک همسایگی
۵۲		پارک محله ای
۵۲		پارک ناحیه ای
۵۲		پارک منطقه ای
۵۳		پارک فراشهری (یا پارک بسیار بزرگ)
۵۳		مکان یابی پارک های شهری
۵۶		معیارهای محیطی فضای سبز
۵۷		مطالعات اقلیمی در ایجاد فضای سبز شهری
۵۸		پارک های شهری راهکاری جهت جذب گردشگر
۶۱		فصل پنجم- مبلمان فضای سبز شهری
۶۲		تاریخچه مبلمان پارک
۶۳		دلایل و ضرورت های توجه به بررسی مبلمان شهری
۶۴		مبلمان شهری
۶۵		عناصر مبلمان شهری
۶۵		ضوابط و استانداردها در رابطه با مبلمان شهری
۶۵		۱- جانمایی مناسب:
۶۶		۲- طرح و شکل مبلمان شهری
۶۷		۳- مصالح، رنگ، نسج، تبحر ساخت
۶۸		عناصر مبلمان فضای سبز شهری (پارکها)
۶۸		۱- نیمکت

۶۹	۲- گلجای ها و گلدان ها:
۷۰	۳- سطل زیاله
۷۱	۴- تندیس ها
۷۲	۵- آبخوری
۷۳	۶- علائم و تابلوها
۷۳	۷- آلاچیق و سایبان
۷۴	۸- سنگفرش
۷۴	۹- آبنما و فواره
۷۵	۱۰- منابع روشنایی
۷۵	۱۱- نرده و حفاظ ها
۷۶	معیارها ارزیابی انتخاب و برنامه ریزی مبلمان پارک
۷۷	الف) معیارهای فیزیکی
۷۸	ب) معیارهای غیر فیزیکی
۸۰	نقش فرم و رنگ در انتخاب
۸۱	وندالیسم (تخریب گرا)
۸۲	ارزیابی مبلمان فضای سبز شهر کرمان
۸۳	فصل ششم - ایمنی در پارک های شهری
۸۶	ایمنی در پارک ها
۸۹	عوامل مهم در برنامه ریزی پارک ها به صورت ایمن
۹۳	تأثیر طراحی در ایجاد ایمنی در پارک های شهری
۹۵	فصل هفتم - بام های سبز رویکردی نو در فضای سبز شهری
۹۵	فضای سبز عمودی
۹۶	تاریخچه بام های سبز
۹۸	بام سبز (Green Roofs)
۹۸	انواع بام سبز
۹۸	الف- سیستم گسترده (Extensiv)
۹۹	ب- سیستم متمرکز (Intensive)
۹۹	پ- سیستم جعبه گیاه (Planter Box)
۱۰۰	اجزای کلی بام سبز:
۱۰۲	مزایا بام های سبز شهری
۱۰۳	گونه های گیاهی مورد استفاده در ایجاد بام های سبز
۱۰۴	دیوارهای سبز
۱۰۵	فواید دیوارهای سبز
۱۰۷	فصل هشتم - برنامه ریزی و طراحی فضای سبز شهری
۱۰۷	برنامه ریزی فضای سبز شهری
۱۱۰	عوامل مهم در برنامه ریزی برای فضای سبز شهر

- ۱- بررسی و شناخت ساختار اکولوژیک منطقه: ۱۱۰
- ۲- بررسی کیفیت محیط زیست ۱۱۴
- ۳- شناسایی محیط اجتماعی ۱۱۴
- ضوابط طراحی پارک ها ۱۱۷
- ضوابط برنامه ریزی فعالیت ها در پارک های شهری ۱۱۷
- پارک همسایگی ۱۱۷
- پارک محله ای ۱۱۸
- پارک ناحیه ای ۱۱۹
- پارک منطقه ای ۱۲۰
- پارک "شهری" (یا پارک های بسیار بزرگ) ۱۲۰
- سبزه ها برای معلولان: ۱۲۲
- ویژگی های پارک جهت استفاده معلولین ۱۲۴
- فرایند کلی: -مهر زه فضای سبز شهری ۱۲۹

فصل نهم- گیاهان و فضای سبز شهری ۱۳۵

- مقدمه ۱۳۵
- دسته بندی گیاهان فضای سبز ۱۳۶
- معیارهای مؤثر در انتخاب نوع گیاه ۱۳۸
- روش های کاشت گیاهان در فضای سبز ۱۳۸
- ۱- کاشت منفرد یا تأکیدی ۱۳۹
- ۲- کاشت درختان ردیفی یا خطی ۱۳۹
- ۳- روش کاشت گروهی ۱۴۰
- ۴- روش کاشت توده های ۱۴۰
- گونه شناسی کاربردی گیاهان (فضای سبز شهری) ۱۴۱
- ویژگی های گونه های گیاهی مناسب جهت جلوگیری از آلودگی صوتی ۱۴۱

منابع ۱۴۵

با ظهور عصر صنعت، انسان در تکاپوی صنعتی شدن، طبیعت را به فراموشی سپرد. هوای شهرها روز به روز آلوده تر و آبی آسمان تیره تر گردید. افسردگی سهم مردمی شد که در بهی مدرن شدن طبیعت را فراموش کرده بودند. با گذشت زمان انسان به دنبال راه چاره ای برای رهایی افتاد. بر آن شد تا دوباره با طبیعت آشتی کرده و سرمایه های آن را به یاری بطلبد. و از آنجا که پیکر فشرده و سنگین شهر در بستر وسیعی از فضاهای طبیعی نهاده جال تنفس پیدا کرده و نفع چند منظوره ایفا می کند انسان مدرن صنعتی شده برآور آرامش روح سرگردان خود نقش فضای سبز را به عنوان کاربری ارزشمند پذیرفت. به کمک فضای سبز از الزامات زندگی شهرنشینی به شمار می رود این مقوله دارای ابعاد زیست محیطی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و کالبدی می باشد اهمیت فضاهای سبز در محیط شهری تا آن حد است که به عنوان یکی از شاخص های توسعه یافتگی جوامع مطرح می باشد. از مهم ترین کارکردهای این کاربری در سطح شهرها می توان به جذب آلودگی اکسید کربن و سایر گازهای سمی و تولید اکسیژن، تعدیل و بهبود شرایط آب و هوایی شهرها، کاهش آلودگی صدا، بهبود روحیه افراد، جلوگیری از فرسایش آبی و بادی خاک، تصفیه فاضلاب، کاهش خطرات ناشی از جاری شدن سیل، زیباسازی منظر و جلوگیری از رشد و توسعه بی رویه شهری و حاشیه نشینی اشاره کرد. به طوری که پارک های موجود یک شهر را می توان پناگاهی دانست که بشر افسرده و عصبی و صنعتی شده امروز از تنگنای آلودگی و تاریکی عصر مدرنیته بدان پناه می برد. و ساعتی هر چند اندک را صرف بازسازی روح و روان خود می کند. به

طوری که امروزه مفهوم شهر بدون وجود فضای سبز در اشکال گوناگون آن قابل تصور نیست، با توجه به اهمیت فضای سبز و کمبود منابع در این زمینه به خصوص فضای سبز شهری کتاب حاضر با هدف تأمین قسمتی از نیازمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجویان گرایش‌های علوم جغرافیایی به طور اخص گرایش جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در مقطع کارشناسی با ارزش ۲ واحد درسی در نه فصل حاوی مطالب ارزشمندی از جمله، تعاریف و پیشینه فضا سبز، ضرورت و اهمیت فضای سبز و عملکرد اثرات آن در شهرها، انواع فضای سبز شهری، سرانه و مکان‌یابی آن، پارک‌های شهری، امکان فضای سبز شهری، ایمنی در پارک‌های شهری، بام سبز به عنوان رویکردی نو در فضای سبز شهری، برنامه‌ریزی و طراحی فضای سبز شهری، گیاهان فضای سبز شهری به رشته تحریر درآمده است. با توجه به محتوا و سرفصل‌های کاربردی، این کتاب برای کلیه دانشجویان، جغرافیا، شهرسازی، معماری، فضای سبز، در مقاصد مختلف مفید و مؤثر می‌باشد. در پایان نظر به اینکه پژوهش حاضر عاری از نقص نیست، از این رو امید است استادان، صاحب‌نظران و پژوهشگران ارجمند با همکاری، راهنمایی و پندهادات اصلاحی خود در جهت اصلاح کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار مؤلفین را دریابند.

محسن - محمدی، حسین غضنفرپور

پاییز ۱۳۹۴